

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
**AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**
S A R A J E V O

Na temelju članka 128. stavak (2) točka g), čl. 130. i čl. 140. stav (6) Zakona o osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/17 i 103/21), članka 12. Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/05, 8/10 i 30/16), članka 70. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Službene novine Federacije BiH“, br. 57/20 i 103/21), Stručni savjet Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, na 30. sjednici održanoj 27.06.2024. godine, donosi

PRAVILNIK O NADZORU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Uvodne odredbe)

Ovim Pravilnikom se bliže propisuju vrste, način i postupak provođenja nadzora nad sudionicima na tržištu osiguranja (u daljnjem tekstu: subjekt nadzora), postupak izdavanja naloga za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u radu, poduzimanje nadzornih i drugih mjera, rokovi za izvršenje naloga i trajanje mjera sukladno odredbama zakona kojima se uređuje tržište osiguranja, a koje provodi i izriče Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor).

Članak 2.

(Subjekti nadzora)

Subjekti nadzora su:

- Društva za osiguranje,
- Društva za reosiguranje,
- Podružnice društva za osiguranje i reosiguranje sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine,
- Podružnice društava za osiguranje iz Republike Srpske koje su registrirane u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- Društvo za osiguranje u Brčko Distriktu koje izabere nadležnost Agencije za nadzor,
- Posrednici u osiguranju,
- Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine,
- Ovlašteni aktuari i
- Povezane osobe definirane zakonima iz oblasti osiguranja.

Članak 3.

(Predmet nadzora)

- (1) Pod nadzorom podrazumijeva se kontinuirano praćenje zakonitosti rada i postupanja subjekta nadzora sukladno zakonu i podzakonskim aktima, drugim propisima, aktima Agencije za nadzor te postojanja i primjene akata i procedura subjekta nadzora, kao i poslovanje sukladno pravilima struke i načelima osiguranja, aktuarske struke i dobrih poslovnih običaja te nalažanje i provođenje mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti ili nepravilnosti.
- (2) U smislu ovog Pravilnika, pod nadzorom se podrazumijeva i uvid i praćenje postupanja subjekta nadzora po naloženim mjerama za otklanjanje nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju.

- (3) U okviru nadzora Agencija za nadzor prati i zahtjeva trajnu ispunjivost obveza iz poslovanja subjekta nadzora, dosljednu primjenu odredaba zakona, akata i politika koje normiraju obvezu stvaranja dostatnih tehničkih pričuva, ulaganja u odgovarajuću imovinu, obavlja procjenu poslovanja i procjenu financijske stabilnosti koja između ostalog uključuje solventnost i likvidnost, identifikaciju i ocjenu rizika koji su nastali ili mogu nastati ponašanjem subjekta nadzora te uočavanja poslovnih promjena u poslovanju subjekta nadzora.

Članak 4.

(Ovlasti Agencije za nadzor)

- (1) Agencija za nadzor provodi nadzor nad subjektom nadzora sukladno zakonu datim ovlastima.
- (2) Agencija za nadzor, po potrebi, može ovlastiti i ovlaštenog revizora i/ili ovlaštenog aktuara ili drugu stručno osposobljenu osobu.
- (3) Agencija za nadzor može putem „tajne kupovine“ (mystery shopping) prikupljati podatke provjerom subjekta nadzora u izvršavanju zakonske obveze ispunjenja načela informiranosti potrošača te tako prikupljene podatke koristiti u okviru svojih nadležnosti, a u cilju ispunjavanja općih regulatornih ciljeva, stvaranja povjerenja na tržištu i zaštite interesa osiguranika.

Članak 5.

(Ovlaštene osobe za provođenje nadzora)

- (1) Nadzor nad subjektom nadzora provode ovlaštene osobe Agencije za nadzor.
- (2) Nadzor nad subjektom nadzora ne mogu provoditi radnici Agencije za nadzor koji su bili uposleni na temelju ugovora o radu ili su po drugoj osnovi obavljali poslove za subjekt nadzora, u razdoblju od 3 godine od dana prestanka radnog odnosa u subjektu nadzora, odnosno 3 godine od dana prestanka obavljanja poslova za subjekt nadzora po drugoj osnovi.
- (3) Ovlaštene osobe Agencije za nadzor su dužne, povjerenja ovlaštenja izvršavati savjesno, nepristrano i profesionalno, pridržavajući se svih važećih propisa, pravila struke i Etičkog kodeksa Agencije za nadzor.

Članak 6.

(Obveza davanja informacija subjekta nadzora)

- (1) Subjekt nadzora je dužan, Agenciji za nadzor, u propisanim rokovima dostavljati propisana izvješća i podatke te ovlaštenim osobama Agencije za nadzor omogućiti pristup u poslovne prostorije, osigurati odgovarajuće prostorije i uposlene, davati na uvid i odmah dostavi traženu dokumentaciju i isprave, omogućiti pristup i uvid u elektronička i druga sredstva komunikacije instalirana kod subjekta nadzora, baze podataka, spise, poslovne knjige i drugu dokumentaciju, osigurati sve ostale uvjete za nesmetano provođenje nadzora. Agencija za nadzor može od ovlaštenih osoba, uposlenih ili nositelja odgovornih funkcija u subjektu nadzora zatražiti usmeno ili pismeno očitovanje o činjenicama i okolnostima za koje se smatraju bitnim radi ispunjavanja nadzornih ciljeva kao i obavljati razgovore u cilju dobivanja potrebnih informacija.
- (2) Za provođenje nesmetanog nadzora iz stavka (1) ovog članka odgovoran je direktor subjekta nadzora, osoba ovlaštena za zastupanje subjekta nadzora upisana u registar Agencije za nadzor, a prilikom provođenja nadzora nad povezanim osobama na tržištu osiguranja nadležan je direktor ili osoba određena statutom.

II. VRSTE, NAČIN I POSTUPAK PROVOĐENJA NADZORA

A. Vrste i način provođenja nadzora

Članak 7.

(Vrste i način provođenja nadzora)

- (1) Vrste nadzora koje provodi Agencija za nadzor su: posredni nadzor i neposredni nadzor.
- (2) Posredan nadzor se provodi u sjedištu Agencije za nadzor kontinuiranim praćenjem poslovanja i uočavanjem promjena u poslovanju subjekta nadzora, analizom i provjerom dostavljenih statističkih i financijskih izvješća ili po potrebi dodatnih izvješća i dokumentacije koje je subjekt nadzora dužan dostavljati u propisanim rokovima sukladno zakonu i podzakonskim aktima te aktima Agencije za nadzor kao i prikupljanjem i provjerom obavijesti, dokumentacije, podataka i informacija, dobivenih na temelju saznanja iz drugih izvora.
- (3) Neposredan nadzor se provodi u prostorijama subjekta nadzora, pregledom akata, poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije, administrativnih, pomoćnih, elektroničkih i drugih evidencija subjekata nadzora i povezanih osoba.
- (4) Neposredni nadzor i posebne istrage obavljaju najmanje dvije ovlaštene osobe Agencije za nadzor od kojih je jedna osoba određena kao koordinator postupka nadzora.

Članak 8.

(Posebne istrage)

- (1) Posebne istrage se provode na temelju sumnje ili saznanja o nezakonitom i nepravilnom poslovanju ili postupanju subjekata nadzora i kada se vjeruje da se dokumenti skrivaju odnosno da bi dokumenti mogli biti uništeni ili izmijenjeni kako bi se prikrije nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekta nadzora.
- (2) Posebna istraga može se provoditi i na temelju prijave treće osobe koja mora biti obrazložena i potkrepljena dokazima iz kojih proizilazi sumnja za radnje iz prethodnog stavka. Ukoliko se iz obrazloženja i/ili dokaza dostavljenih uz prijavu o nepravilnom ili nezakonitom poslovanju subjekta nadzora može utvrditi da su takvi navodi neutemeljeni, Agencija za nadzor će odlučiti o svrhovitosti i opravdanosti pokretanja posebne istrage.
- (3) Posebna istraga se provodi i kada postoji sumnja ili saznanje da subjekt nadzora koristi određene mehanizme s namjerom da obavlja zlouporabu ili manipuliranje odredaba zakona, a koje postupanje bi moglo imati štetne posljedice na sudionike tržišta osiguranja.
- (4) Posebna istraga se može provesti i kada postoji sumnja ili saznanje za određena postupanja subjekta nadzora koja bi mogla imati kvalifikacije protuzakonitog postupanja za čije utvrđenje i procesuiranje su nadležna druga tijela u kojem slučaju Agencija za nadzor isključivo konstatira činjenično stanje te o istom obavijesti nadležne institucije.
- (5) Posebne istrage se provode kao neposredni nadzor.

B. Dinamika provođenja nadzora

Članak 9.

(Dinamika nadzora)

- (1) Prema dinamici obavljanja nadzora, Agencija za nadzor provodi redoviti nadzor i izvanredni nadzor.
- (2) Redoviti nadzor se provodi sukladno operativnom planu rada, a na temelju godišnjeg plana rada Agencije za nadzor.

- (3) Izvanredni nadzor se provodi u slučajevima kada Agencija za nadzor utvrđuje je li subjekt nadzora postupio po rješenju Agencije za nadzor o otklanjanju nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju, na temelju prijave o nepravilnom i nezakonitom poslovanju ili postupanju subjekata nadzora, prije ili nakon obavljenog prijenosa portfelja, prije otvaranja redovite ili prinudne likvidacije društva za osiguranje ili reosiguranje kao i u drugim slučajevima ukoliko takav postupak Agencija za nadzor ocijeni opravdanim.
- (4) Ukoliko se iz obrazloženja i/ili dokaza dostavljenih uz prijavu o nepravilnom ili nezakonitom poslovanju subjekta nadzora može utvrditi da su takvi navodi neosnovani ili neutemeljeni, Agencija za nadzor će odlučiti o svrhovitosti i opravdanosti pokretanja izvanrednog nadzora.
- (5) Redoviti i izvanredni nadzor provode se kao posredni ili neposredni nadzor.

C. Postupak provođenja posrednog i neposrednog nadzora

Članak 10.

(Postupak nadzora)

- (1) Postupak nadzora obuhvata sve radnje poduzete u cilju utvrđivanja relevantnih činjenica i okolnosti u predmetnom nadzoru.
- (2) Subjekt nadzora dužan je ovlaštenoj osobi Agencije za nadzor osigurati prikladne prostorije u kojima je moguće neometano i bez prisustva drugih osoba obavljati neposredni nadzor poslovanja.
- (3) Na zahtjev ovlaštene osobe Agencije za nadzor, subjekt nadzora dužan je osigurati stručnu i tehničku pomoć, potrebna objašnjenja i druge uvjete potrebne za obavljanje nadzora.
- (4) Ovlaštene osobe Agencije za nadzor imaju pravo da od subjekta nadzora, bez ograničenja, zahtijevaju stavljanje na uvid i dostavljanje akata sukladno članku 6. stavak (1) ovog Pravilnika.

Članak 11.

(Obavijest o nadzoru)

- (1) Neposredni nadzor i posebna istraga pokreću se obavještenjem Agencije za nadzor subjektu nadzora.
- (2) Obavijest iz stavka (1) ovog članka sadrži obvezno predmet nadzora, mjesto provođenja nadzora, datum početka obavljanja nadzora. Pored navedenog, može sadržavati i podatke i dokumentaciju koje je subjekt nadzora dužan pripremiti ovlaštenim osobama Agencije za nadzor za potrebe obavljanja nadzora.
- (3) Agencija za nadzor može prije početka ili u tijeku nadzora izmijeniti ili dopuniti obavijest o nadzoru.
- (4) Obavijest o neposrednom nadzoru (osim u slučaju izvanrednog nadzora), dostavlja se subjektu nadzora najkasnije 10 dana prije datuma određenog za početak nadzora. Ovisno o predmetu nadzora, obujmu i kompleksnosti zbog kojih bi se ukazala potreba za eventualnim pojašnjenjima elemenata obavijesti planiranog nadzora prije postupka nadzora, Agencija za nadzor može uputiti poziv za sastanak subjektu nadzora, kojem prisustvuje ovlaštena osoba odnosno uprava subjekta nadzora. Sastanak se može održati i na inicijativu subjekta nadzora.
- (5) Iznimno od prethodnog stavka ovoga članka, ovlaštena osoba Agencije za nadzor može uručiti obavijest o neposrednom nadzoru i na dan početka provođenja nadzora, ako je

potrebno hitno provođenje nadzora ili nije moguće na drugi način postići svrhu nadzora.

- (6) Kod provođenja posebne istrage i izvanrednog neposrednog nadzora obavijest o pokretanju nadzora se ne dostavlja u roku kako je definirano stavkom (4) ovog članka nego se ista uručuje subjektu nadzora neposredno prije početka nadzora.

Članak 12.

(Sastavljanje zapisnika o nadzoru)

- (1) Po provedenom neposrednom nadzoru ovlaštene osobe sastavljaju zapisnik o nadzoru.
- (2) Po provedenom posrednom nadzoru, ukoliko su uočene nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju sastavlja se zapisnik o nadzoru.
- (3) Zapisnik o nadzoru iz stavka (1) i (2) ovog članka obvezno sadrži:
 - a) podatke o subjektu nadzora;
 - b) predmet nadzora;
 - c) osnovu za pokretanje postupka nadzora;
 - d) vrijeme i mjesto nadzora;
 - e) podatke o ovlaštenim osobama Agencije za nadzor koje su provele postupak nadzora;
 - f) popis zakonske regulative na temelju koje se obavljao nadzor;
 - g) podatke o odgovornoj osobi te podatke o osobama koje su prisustvovala nadzoru i njihovoj funkciji kod subjekta nadzora (u slučaju neposrednog nadzora);
 - h) nalaz;
 - i) pouku o pravu na prigovor iz članka 15. ovog Pravilnika;
 - j) broj protokola i datum;
 - k) potpisi ovlaštenih osoba Agencije za nadzor.
- (4) Nalaz sadrži podatke s detaljnim opisom činjenica u pregledu predmeta nalaza, izvore na temelju kojih su činjenice utvrđene i druge relevantne podatke, kao i pravnu kvalifikaciju nezakonitosti i/ili nepravilnosti u odnosu na propis ukoliko su iste utvrđene, a ovisno od predmeta nadzora i subjekta nadzora.

Članak 13.

(Rokovi za sastavljanje zapisnika)

- (1) Nakon provedenog nadzora, ovlaštene osobe sastavljaju zapisnik i potpisuju u tri istovjetna primjerka u roku od 20 dana od dana poduzimanja zadnje radnje u postupku nadzora.
- (2) Izuzetno, rok iz prethodnog stavka može se produžiti odlukom direktora Agencije za nadzor na prijedlog koordinatora nadzora koje je predmetni nadzor izvršio i uz suglasnost pomoćnika direktora, a najduže do 15 dana.
- (3) U opravdanom slučaju, nakon provedenog neposrednog nadzora ukoliko se pri izradi zapisnika i na temelju dokumentacije koja je priložena u tijeku postupka nadzora, ukaže potreba za pribavljanje dodatne dokumentacije ili neposrednog uvida u akte subjekta nadzora, ovlaštene osobe Agencije za nadzor mogu pristupiti prostorijama subjekta nadzora uz prethodnu usmenu obavijest.
- (4) Zapisnik se dostavlja upravi društva i nadzornom odboru subjekta nadzora, direktoru i upravnom odboru Zaštitnog fonda Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno direktoru društva za posredovanje u osiguranju, fizičkoj osobi - posredniku u osiguranju, fizičkoj osobi - ovlaštenom aktuaru te direktoru podružnice društva za osiguranje iz Republike Srpske registrirane u Federaciji Bosne i Hercegovine i upravi društva, u roku od tri dana od dana sastavljanja istog.

Članak 14.

(Pravo na prigovor subjekta nadzora)

- (1) Subjekt nadzora ima pravo prigovora na zapisnik o nadzoru. Prigovor sadrži navode o okolnostima iz kojih proizilazi da je zapisnikom pogrešno utvrđeno postojanje nepravilnosti i/ili nezakonitosti uz priložene adekvatne dokaze za navedene tvrdnje.
- (2) Prigovor iz stavka (1) ovog članka se dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja u roku od 15 dana od dana prijama zapisnika o nadzoru.
- (3) Ukoliko subjekt nadzora ne podnese prigovor u propisanom roku, smatra se da je suglasan s nalazom konstatiranim u dostavljenom zapisniku o nadzoru.

Članak 15.

(Odlučivanje o prigovoru subjekta nadzora)

- (1) Agencija za nadzor razmatra prigovor na zapisnik u roku od 15 dana od dana prijama istog i ukoliko je potrebno sastavlja dodatak zapisniku o nadzoru.
- (2) Agencija za nadzor neće uvažiti prigovore na zapisnik koji se odnose na promjenu činjeničnog stanja nastalu nakon razdoblja za koji je izvršen nadzor ali ih može uzeti u obzir pri donošenju mjera nadzora propisanih zakonom.
- (3) Na dodatak zapisnika o nadzoru subjekt nadzora nema pravo prigovora.

Članak 16.

(Posebne odredbe)

- (1) U slučaju saznanja da postoje osobe koje obavljaju djelatnost osiguranja bez potrebnih odobrenja, Agencija za nadzor će provesti nadzor radi utvrđivanja stvarno činjeničnog stanja.
- (2) Ukoliko se nadzorom utvrdi točnost saznanja navedenih u stavku (1) ovog članka, Agencija za nadzor će poduzeti sve potrebne aktivnosti sukladno zakonskim i podzakonskim aktima u cilju obustave nezakonitog rada subjekta i sankcioniranja zbog takvog postupanja.

Članak 17.

(Mjere nadzora)

- (1) Agencija za nadzor nakon provedenog nadzora i utvrđivanja činjeničnog stanja, nalaže mjere nadzora.
- (2) Mjere iz stavka (1) ovog članka sadrže pojedinačne naloge, rok izvršenja naloga, naredbi, zahtjeva i drugih akata, zabrane i rokove trajanja zabrana, a koje predstavljaju službenu tajnu.
- (3) Mjere iz stavka (1) ovog članka Agencija za nadzor izdaje u formi rješenja, koje je konačno i protiv koga se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članak 18.

(Postupanje subjekta nadzora po mjerama)

- (1) Subjekt nadzora dužan je otkloniti utvrđene nezakonitosti i/ili nepravilnosti u rokovima i na način kako je Agencija za nadzor naložila rješenjem.
- (2) O postupanju sukladno rješenju, subjekt nadzora dostavlja Agenciji za nadzor izvješće uz koje prilaže isprave i dokaze iz kojih proizilazi da su utvrđene nezakonitosti i/ili nepravilnosti otklonjene.
- (3) Agencija za nadzor može, na temelju izvješća iz stavka (2) ovog članka, izvršiti nadzor (kontrolu) izvršenja mjera, u obujmu koji je neophodan, u cilju utvrđivanja jesu li nezakonitosti i/ili nepravilnosti otklonjene.

- (4) Ukoliko je izvješće iz stavka (2) ovog članka nepotpuno ili iz istog proizilazi da je subjekt nadzora djelomice postupio po rješenju, Agencija za nadzor može naložiti dopunu izvješća s rokom za dostavljanje.
- (5) U slučaju da se na temelju izvješća utvrdi da nezakonitosti i/ili nepravilnosti nisu otklonjene ili su nakon ostavljenog roka ponovo djelomice otklonjene, Agencija za nadzor poduzima druge mjere sukladno Zakonu o osiguranju.
- (6) U slučaju da se na temelju izvješća i kontrole izvršenja mjera, utvrdi da su nezakonitosti i/ili nepravilnosti otklonjene ili djelomice otklonjene, Agencija za nadzor donosi rješenje.

Članak 19.

(Tajnost podataka)

- (1) Operativni plan Agencije za nadzor i plan provođenja nadzora, smatraju se službenom tajnom.
- (2) Podaci, dokumentacija, informacije i saznanja iz postupka nadzora kao i one radnje koje prethode nadzornim, nisu dostupni javnosti, smatraju se povjerljivim i mogu se koristiti u slučajevima kako je to Zakonom o osiguranju predviđeno.

III. SLUŽBENA LEGITIMACIJA

Članak 20.

(Ovlaštene osobe Agencije za nadzor)

- (1) Ovlaštena osoba Agencije za nadzor koja provodi nadzor ima službenu legitimaciju.
- (2) Službena legitimacija iz stavka (1) ovog članka je javna isprava kojom se dokazuje ovlaštenje za provođenje nadzora u smislu ovog Pravilnika i identitet osobe koja je ovlaštena da provodi nadzor.
- (3) Ovlaštena osoba Agencije za nadzor je dužna, prilikom nadzora, pokazati službenu legitimaciju subjektu nadzora.

Članak 21.

(Službena legitimacija)

- (1) Direktor Agencije za nadzor će posebnom odlukom propisati izgled, sadržaj, uvjete, zamjenu te prestanak važenja službene legitimacije.
- (2) Izdanim službenim legitimacijama nadležni odjel Agencije za nadzor vodi posebnu evidenciju.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

(Praćenje izvršenja mjera)

Ovlaštene osobe Agencije za nadzor, koje su obavile posredni i neposredni nadzor, na temelju kojih je izdato rješenje s mjerama prema subjektu nadzora, prate i vode evidenciju o izvršenju naloženih mjera i rokovima.

Članak 23.

(Primjena drugih zakona)

Na postupak provođenja nadzora primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o upravnom postupku, ako Zakonom o osiguranju, Zakonom o posredovanju u privatnom osiguranju, Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu i ovim Pravilnikom nije drugačije uređeno.

Članak 24.
(Postupci)

Postupci nadzora koji nisu završeni u vrijeme stupanja na snagu ovog Pravilnika okončat će se prema odredbama Pravilnika o nadzoru („Službene novine Federacije BiH“, br. 92/17 i 106/18), ako nisu u suprotnosti sa Zakonom o osiguranju, Zakonom o posredovanju u privatnom osiguranju i Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu.

Članak 25.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o nadzoru („Službene novine Federacije BiH“, br. 92/17 i 106/18).

Članak 26.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osam dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

P R E D S J E D N I K
S T R U Č N O G S A V J E T A

dr.sci. Edita Kalajdžić

Broj: 01-02-2-18-2/24 E
Sarajevo, 27.06. 2024. godine